

Kommunledningskontoret
Magnus Fällman

Kommunstyrelsen

Remittering av förslag till nödvattenplan för Danderyds kommun

Ärendet

Nödvattenplanen utgör kommunens plan för hur dricksvatten effektivt ska kunna distribueras vid kriser, störningar eller andra situationer då ordinarie distribution inte fungerar. Kommunens invånare, besökare, verksamheter, näringsliv och andra aktörer är alla beroende av dricksvatten och därför riskerar avbrott i dricksvattenförsörjningen snabbt omfattande konsekvenser.

Den 30 augusti 2021 (§ 102) gav kommunfullmäktige tekniska nämnden uppdraget att ta fram en nödvattenplan, detta uppdrag upphävdes i och med ”Plan för beredskap- och civilt försvar 2024–2026” som antogs av kommunfullmäktige den 8 maj 2023 (§ 74).

Den föreslagna nödvattenplanen syftar till att fastställa rutiner, metoder och tillvägagångssätt för att vid nödvattensituationer effektivt kunna distribuera nödvatten till dricksvattenkonsumenter inom Danderyds kommun. Planen syftar även till att fastställa vilka verksamheter som är mest prioriterade och i vilken ordning nödvattenresurser ska distribueras.

Detaljer kring vilka nödvattenresurser och exakta förmågor kommunen eller andra aktörer har till förfogande omfattas av sekretess och redogörs inte för i denna plan. Detaljer kring kommunens nödvattenplatser redogörs inte heller då dessa är behovsstyrda och förändras beroende på krisens karaktär och omfattning.

Förslaget till nödvattenplan bör nu remitteras till Norrvatten, socialnämnden, utbildningsnämnden, tekniska nämnden och miljö- och stadsbyggnadsnämnden, då planen berör deras ansvarsområden.

Kommunledningskontorets förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott remitterar förslag till nödvattenplan till Norrvatten, tekniska nämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden och miljö- och stadsbyggnadsnämnden.

Remissvar ska lämnas till kommunstyrelsen senast den 12 februari 2025.

Kommunledningskontorets utredning

Den 7 januari 2024 vid Folk- och försvarskonferensen i Sälen anförde civilförsvarsministern Carl-Oskar Bohlin bland annat att det ”*kan bli krig*” i

Kommunledningskontoret
Magnus Fällman

Sverige och att ”...tid i det läge vi befinner oss, kan vara vår dyrbaraste icke förnyelsebara resurs”¹. Bakgrunden till detta är det försämrade säkerhetspolitiska läget som råder i Europa med anledning av kriget i Ukraina. Danderyds kommuns förmåga till krisledning och dimensioneringen av sina resurser ska därför ha som utgångspunkt att krisen är total, och inte längre som tidigare, lokal.

Nödvattenplanen har som utgångspunkt att hela eller stora delar av kommunen står utan dricksvatten. I ett sådant scenario måste befintliga resurser prioriteras och förväntningarna på leverans anpassas utifrån rådande omständigheter och tillgängliga resurser. Ambitionen vid denna typ av störningar är att kommunens verksamheter, invånare och andra aktörer får dricksvatten om cirka 3–5 liter per person och dygn, det vill säga endast dricksvatten och inte vatten för matlagning och personlig hygien, till dess att situationen förbättrats.

Vidare behöver prioriteringarna vara tydliga, i första hand ska dricksvatten tilldelas till vård- och omsorgsverksamheter, i andra hand till kök och skolor, i tredje hand till allmänheten och övriga. Prioritetsordningen bygger på principen om att samhällets nödresurser ska tilldelas till dem som i fallande ordning är mest sårbara och där störningarna får störst konsekvenser.

Kommunens resurser är ändliga och för att säkerställa att kommunens mest sårbara verksamheter kan fortsätta fungera vid kraftiga påfrestningar är allmänhetens hemberedskap avgörande. Detta innefattar bland annat att var och en antingen har vatten hemma för en vecka eller en plan för hur man ska säkerställa dricksvattentillgången vid en kris.²

Nödvattenplanen är metoden för vilka som tilldelas nödvatten och i vilken prioritetsordning. För att detta sedan ska kunna effektueras är kommunen i behov av nödvattenresurser, i dagsläget är kommunen i stor utsträckning beroende av andra aktörer såsom VAKA (Nationell vattenkatastrofgrupp vid Livsmedelsverket) eller andra grannkommuner. I en omfattande kris är det inte osannolikt att nationella eller regionala resurser är kraftigt ansträngda och att kommunen endast tilldelas begränsade nödvattenresurser. Det är därför avgörande att denna plan kompletteras med planerade anskaffningar av egna nödvattenresurser, såsom dunkar, vatten på burk samt ”Combotankar 1000 liter”.

VA-avdelningen vid samhällsutvecklingsförvaltningen, vilka normalt sett ansvarar för dricksvattenförsörjningen, ansvarar även för det vid nödvattenkriser och nödvattenplanen reglerar arbetssättet.

¹ <https://www.regeringen.se/tal/2024/01/anforande-av-minister-for-civilt-forsvar-carl-oskar-bohlin-vid-folk-och-forsvars-rikskonferens-2024/>

² <https://www.msb.se/sv/rad-till-privatpersoner/forbered-dig-for-kris/hemberedskap---preppa-for-en-vecka/>

Kommunledningskontoret
Magnus Fällman

Det finns inte någon tydligt etablerad gränsdragning mellan regionernas och kommunernas ansvar när de gäller nödvatten till sjukhus³. I ABVA⁴ anges dessutom att kommunen inte alltid kan garantera att vatten levereras. Kommunens respektive regionens ansvar för nödvattenförsörjning av Danderyds sjukhus behöver fortsatt beredas, för att primärt utreda och klargöra ansvarsförhållanden. Det är dock troligt att sjukhuset har behov av omfattande stöd vid en nödvattenkris och särskild samverkan behöver därför upprättas mellan sjukhuset och Danderyds kommun. Det kommer behöva göras en avvägning mellan sjukhusets behov och kommunens förmåga att bistå med resurser.

Norrvatten har för tillfället inget uppdrag att samordna arbetet gällande nödvatteninsatser för medlemskommunerna, men verkar för detta på sikt. Ambitionerna handlar då främst om att säkerställa att det finns regionala, gemensamma, förstärkningsresurser på plats. Vilka vid nödvattensituationer kan sättas in. Danderyds kommuns nödvattenplan är inte beroende av Norrvattens arbete med dessa frågor, då nödvattenplanen avsiktligt undviker detaljer kring vilka exakta förmågor som finns tillgängliga. Fortsatt tät dialog med Norrvatten är dock en framgångsfaktor.

Konsekvenser för barn och unga

Bedömningen är att barn och unga gynnas genom denna nödvattenplan.

Ekonomiska konsekvenser

Denna plan innebär inga särskilda ekonomiska konsekvenser, däremot innebär anskaffningen av framtida nödvattenresurser vissa investerings- och driftskostnader.

Johan Lindberg
Kommundirektör

Patrik Hansson
Digitalisering- och
utvecklingschef

Handlingar i ärendet

1. Tjänsteutlåtande, Remittering av förslag till nödvattenplan för Danderyds kommun
2. Remissversion av föreslagen nödvattenplan för Danderyds kommun

³ Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) anger i sin skrift *Den robusta sjukhusbyggnaden* att det är sjukhusens egna ansvar att ha en plan för reservvatten och nödvattenförsörjning *Den robusta sjukhusbyggnaden*, sidan 271.

⁴ Allmänna bestämmelser för användande av Danderyds kommuns allmänna vatten- och avloppsanläggning, KS 2024/0124, sidan 12.

Datum
2024-12-03**Diarienummer**
KS 2024/0230

Kommunledningskontoret
Magnus Fällman

Expedieras
Tekniska nämnden
Socialnämnden
Miljö- och stadsbyggnadsnämnden
Utbildningsnämnden
Norrvatten